

Beredskabsplan for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Godkendt af Nyborg Kommunes byråd 25. juni 2024

Indhold

Indhold	2
Indledning	3
1. Rammer for kommunens indsats	3
1.1 Kommunens vision	3
1.2 Målsætninger og formål	3
1.3 Beredskabsplanens målgrupper	3
1.4 Definitioner	3
1.5 Tegn og signaler	4
1.6 Udfordringer og omfang i kommunen	5
1.7 Ansvar og opfølgning	5
2. Organisering	5
3. Implementering af beredskabsplanen	6
4. Forebyggelse, opsporing og håndtering	6
4.1 Forebyggelse	6
4.2 Opsporing	6
4.3 Håndtering	7
5. Mere information	7
5.1 Viden om æresrelaterede konflikter	7
5.2 Øvrige aktører	7

Indledning

I overensstemmelse med barnets lov og de nye krav pr. 1. april 2024, introducerer denne beredskabsplan en samlet strategi for Nyborg Kommune på området. Strategien fokuserer på forebyggelse, opsporing og effektiv håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Målet er at give medarbejdere den nødvendig viden og redskaber til at navigere og imødegå disse udfordringer, sikrende et trygt miljø for alle i kommunen.

Beredskabsplanen skal give medarbejdere i Nyborg Kommune en generel information og viden omkring æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Derudover har den til hensigt at henvise til, hvor du kan søge yderligere information og vejledning.

Beredskabsplanen har til formål at skabe synlighed omkring, hvordan du som medarbejder og medlem af ressourcepersonsguppen i Nyborg Kommune skal forholde dig, hvis du bliver bekendt med, at der er forhold som indikerer af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Som fagperson og qua din skærpede underretningspligt reagerer du som udgangspunkt på tegn på mistrivsel hos børn og unge. Beredskabsplanen er dermed tænkt som et supplement til de [handleplaner og vejledninger](#) vedrørende bekymringer for f.eks. barnets trivsel, der allerede findes i Nyborg Kommune.

1. Rammer for kommunens indsats

1.1 Kommunens vision

Nyborg Kommune sigter efter at gå foran, når det gælder om at mindske æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Vi stræber efter at skabe et inkluderende samfund, hvor personlig frihed og rettigheder er fundamentet, og hvor frygt for undertrykkelse er elimineret.

1.2 Målsætninger og formål

Denne plan har til formål at implementere klare og effektive retningslinjer for, hvordan vi identificerer, forebygger og håndterer æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, med en proaktiv tilgang til tidlig intervention og støtte.

1.3 Beredskabsplanens målgrupper

Den primære målgruppe for planen er fagfolk. Den sekundære målgruppe er børn, unge, voksne og familier, der potentielt er udsatte for eller påvirkede af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

1.4 Definitioner

Æresrelaterede konflikter dækker over konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familieformer, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme. Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande. For at beskytte eller genoprette kollektivets ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd.

En krænkelse af familiens ære kan eksempelvis opstå i tilfælde, hvor et familiemedlem har en kæreste, hvis kvinden ønsker skilsmisse, har sex uden for ægteskabet eller har valgt en ægtefælle mod familiens ønske. Det er især de unge kvinders adfærd og deres seksualitet,

der kan udfordre æresbegrebet, men drenge og mænd kan også være udsat for æresrelaterede konflikter eller blive involveret heri. Eksempelvis hvis en dreng/mand får til opgave at vogte over søskende for at sikre, at de følger gruppens regler, hvis han modsætter sig et ægteskab, eller hvis han er homoseksuel. Æresbegrebet er knyttet til en opfattelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positivt eller negativt. Familien kan både omfatte den nære familie og den udvidede familie – også i andre lande. Æresbegrebet gælder desuden kun i nogle familier. Æresrelaterede konflikter kan bl.a. medføre hændelser som isolering, indespærring, trusler, vold, genopdragelse, tvungen forlovelse og tvangsægteskab.

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer. Negativ social kontrol kan blandt andet komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv, herunder socialt liv, fritidsinteresser, seksualitet, krop, uddannelse og job, fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor den falder inden for straffelovens definition på psykisk vold. Når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling bliver den negativ. Negativ social kontrol anvendes i æresrelaterede konflikter, men kan også anvendes i eksempelvis ekstremistiske miljøer

Det kan eksempelvis være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over sin egen krop. Denne form for kontrol kan få konsekvenser for den enkelte – eksempelvis manglende frihed og lighed samt deltagelse i skole- og fritidsaktiviteter.

1.5 Tegn og signaler

I nedenstående ses en række opmærksomhedstegn, der kan bruges til at blive opmærksom på en bekymring omkring æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Det skal fremhæves, at generel mistrivsel (eksempelvis indelukthed, sårbarhed, løgne og dobbeltliv) ofte vil udgøre de allerførste tegn, og således gå forud for nedenstående opmærksomhedspunkter.

Opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på æresrelaterede konflikter:

- Isolering
- Indespærring
- Følelsesmæssig afpresning
- Trusler
- Vold
- Genopdragelsesrejse
- Kontrolleret seksualitet, mødomsforestillinger og jomfrutjek
- Tvungen forlovelse eller religiøs vielse uden borgerlig gyldighed
- Tvangsægteskab

Opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på negativ social kontrol:

- Kontrol og overvågning af computer og telefon
- Kontrol af påklædning Kontrol af socialt liv, fritidsaktiviteter, færden og valg af venner
Kontrol af valg af ægtefælle
- Ingen ret til at bestemme over egen krop og seksualitet kontrolleret af andre

Som medarbejder er det vigtigt at have kendskab til og bruge oversigten over tegn og signaler. Det er også vigtigt at bruge den professionelle tvivl, som en element i den tidlige opsporing. De drøftelser, som opstår mellem kollegaer på baggrund af tvivlen kan være konstruktive og professionelle og lede til en proaktiv indsats.

1.6 Udfordringer og omfang i kommunen

Kommunen står overfor udfordringer såsom begrænset kendskab til problematikens omfang samt behovet for forstærket tværfagligt samarbejde for at håndtere disse udfordringer effektivt.

Negativ social kontrol ses ofte som reguleringsmekanisme i forhold til familiens ære. Det er ofte børn og unge, som har forældre med anden etnisk/religiøs baggrund end dansk, der oplever negativ social kontrol, men det forekommer også i andre grupper, som fx Jehovas Vidner m. fl. Unge mellem 15-17 årige oplever den største grad af begrænset selvbestemmelse sammenlignet med de 18-19 årige. Unge piger og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund er den mest udsatte gruppe, som oplever begrænsninger på deres frihed sammenlignet med etniske danske unge. Homoseksuelle unge med anden etnisk baggrund er desuden særlig udsatte og oplever æresrelateret psykisk og fysisk vold. Negativ social kontrol er ligeledes påvist som en mulig barriere for kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet.

1.7 Ansvar og opfølgning

Byrådet i Nyborg Kommune har det politiske ansvar for beredskabsplanen for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Det er chefen for Social og Familie, der er ansvarlig for beredskabsplanen. Chefen for Børn og Skole samt Arbejdsmarked og Borgerservice er involveret på det strategiske niveau.

Ansvar for beredskabsplanens implementering og løbende opfølgning er placeret hos en tværfaglig arbejdsgruppe under Social og Familie i samarbejde med Børn og Skole samt Arbejdsmarked og Borgerservice.

Beredskabsplanen skal revideres løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år, således den er opdateret med den aktuelle viden, lovgivning og handlingsmuligheder.

2. Organisering

Der er nedsat en tværfagligt arbejdsgruppe, som er identisk med arbejdsgruppen til beredskabsplanen for ekstremisme og radikaliserings. Denne arbejdsgruppe har til opgave at følge implementeringen og sørge for opdatering af planen ved behov.

Der er derudover nedsat en ressourcepersonsgruppe, der på det daglige operationelle niveau, har ansvar for:

- Håndtering af henvendelser og underretninger om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol
- Udarbejde risikovurdering i samarbejde med evt. barnets/den unges og voksnes rådgiver
- Udarbejde forslag til indsats

Ressourcepersonsgruppen består af repræsentant fra:

- Myndighed børn
- Myndighed voksen

- Arbejdsmarked og Borgerservice
- Børn og Skole ved SSP

Ressourcepersonsgruppen skal altid involveres ved mistanke om eller konkret viden om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Alle henvendelser behandles af minimum to ressourcepersoner. Dette er for at sikre, at det ikke er én medarbejder alene, der vurderer, hvordan henvendelsen skal behandles.

Der vil være regelmæssige møder i ressourcegruppen for at sikre ensartet tilgang til arbejdet med æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

3. Implementering af beredskabsplanen

Implementeringen indebærer systematisk træning af kommunens medarbejdere i opsporing og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Der vil blive udviklet konkrete action cards, så handlevejene er kendte.

Planen vil administrativt blive evalueret hvert andet år for at sikre, at indsatsen er tilpasset de aktuelle behov og baseret på den nyeste viden.

Medarbejderne vil blive introduceret til e-læringskursus om god praksis i æresrelaterede sager.

Ressourcepersonsgruppen skal have uddannelse i følgende:

- Grundkursus om æresrelaterede konflikter udbudt af Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK)
- Risikovurderingsværktøjet PATRIARK-V2

4. Forebyggelse, opsporing og håndtering

4.1 Forebyggelse

Nyborg Kommune har fokus på forebyggelse primært med afsæt i skolerne og SSP's arbejde. Der er fokus på demokratisk dannelse i grundskolen.

Nyborg Kommune vil iværksætte en række forebyggende tiltag, herunder information på hjemmesiden og facebook, der er målrettet både børn, unge og voksne.

Det vil bl.a. omfatte:

- Orientering om hotline til børn og unge (Udlændingestyrelsen)
- Orientering om rådgivning og sparring ved sikkerhedskonsulenterne
- Samarbejde med den boligsociale helhedsplan om information til beboerne

4.2 Opsporing

For at opspore tegn på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol vil kommunen:

- Træne medarbejdere i sundhedsplejen, skoler, den boligsociale helhedsplan og andre relevante institutioner i at identificere tidlige advarselstegn.
- Indføre action cards for, hvordan man underretter og rapporterer mistanke om æresrelaterede konflikter og social kontrol til Social og Familie.

4.3 Håndtering

Hvis du har mistanke om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, skal du underrette om det. I forhold til underretning er det tilstrækkeligt, at du har mistanke. Ressourcepersonsgruppen skal altid involveres ved mistanke om eller konkret viden om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Ligesom ved overgreb skal forældrene ikke orienteres, hvis underretningen omhandler æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, hvor en eller begge forældre eller andre familiemedlemmer er involveret.

Når en sag modtages, vil der blive taget skridt til at sikre den berørtes sikkerhed og trivsel, herunder:

- Personer over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter tilbydes en handleplan, hvis kommunen vurderer, at der er risiko for, at personen bliver eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt.
- Udvikling af individuelle handleplaner i samarbejde med berørte individer og deres familier.
- Samarbejde med sikkerhedskonsulenterne, lokalpolitiet og andre organisationer for at tilbyde beskyttelse og støtte til de berørte.

Politiet skal inddrages i situationer, hvor der er en umiddelbar trussel mod en persons liv eller sikkerhed, samt i situationer, hvor der er behov for retslige skridt for at sikre beskyttelse af de berørte. Dette kan omfatte anmodning om tilhold eller anden intervention.

5. Mere information

5.1 Viden om æresrelaterede konflikter

VIVEs rapport fra 2023 belyser de karakteristika, der omgiver borgere udsat for æresrelaterede konflikter, specifikt dem, der søger beskyttelse hos RED Safehouse. Rapporten giver et dybdegående indblik i æresrelaterede konflikter, trækkende på både dansk og international erfaring og viden. Denne forskning er afgørende for at forstå de komplekse dynamikker ved æresrelaterede konflikter og tilbyder fundamentale indsigter for alle, der arbejder inden for området. Den fulde rapport er tilgængelig online, hvor den præsenterer den nyeste forskning og giver retning for effektive interventionsstrategier.

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/tidlige-tegn-paa-aeresrelaterede-konflikter-yvrk2lxb/>

5.2 Øvrige aktører

Som et vigtigt supplement til denne beredskabsplans kerneindhold, spiller diverse eksterne aktører en nøglerolle i støtten til borgere berørt af æresrelaterede konflikter.

Blandt disse er:

RED Center og Safehouse tilbyder rådgivning og sikre tilflugtssteder for unge, der flygter fra æresrelaterede konflikter.

<https://red-center.dk/>

<https://www.safehouse-jylland.dk/>

MÆRKs sikkerhedskonsulenter tilbyder gratis og anonym vejledning til både fagpersoner og borgere for at kvalificere og evt. risikovurdere i problemstillinger relateret til æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I Region Syddanmark tilbyder to sikkerhedskonsulenter gratis rådgivning, udover de muligheder der findes for at søge vejledning fra VISO.

<https://nc-maerk.dk/raadgivningstilbud/sikkerhedskonsulenterne/>